

743.

VELLS Y JOVES.

~

Comedia de costums en un acte y
 en vers original d'Antoni Corretja
 y Vidal.

Estrenada ab aplauso per la inauguració de la
 secció catalana en lo teatre del "Circo" la nit
 del 15 de Desembre del any 1869.

~

VERBODEN TOEGANG

PERSONATGES

Mestre Olaguer.	Grifell.
Cileta, sa filla.	Capdevila.
Quimet, aprenent.	Tomàs.
Lo Doctor.	Bailon.
Macari, escola major	Lala.
Albert, son nebot.	Simó.
Estudiant 1 ^{er} .	Llaveria.
Estudiant 2 ^o .	Bioseca.

La escena passa en las darrerías del segle XVIII

THE
MUSEUM
OF
THE
CITY OF
BOSTON

Errijos.

Mestre Olagner: Bret, jupa de color de pansa
y calsas blavas, mitjas d'un blan-
clar, y sabatas ab eivella.

Quirnet: Guot, gorreta de punt de las que's
dintren de pisa, jupa y calsas de len-
vell, mitjas com las del Mestre Olagner
y espardenyas.

Cileta: Labell en darreva, ret, jipò ab mà-
nega curta fins passat lo calze, man-
gots d'aquells que semblan agafats
ab una mitena, faldillas d'estame-
nya, devantal de sargil y ~~xinetlas~~.

Doctor: Guot ab bucles al devant, barret de
cresta, casaca, armilla llarga, calsas
y mitjas tot negre, y sabatas ab eivella.

Macari: Barret de gresol, jupa, calsas y

mitjas tot negre, sabates ab civella.

Albert: Barret de cresta, manten y so-
fana, lo mateix que 'ls altres dos
estudiants. Tant ells com Macari
portaràn lo cabell tallat contra
l'us del cumin de la gent en aquell
temps.

---

100 x

Acte únic

Lo teatre representa una botiga de sabater. Porta gran al foro, que al aixecarse 'l teló' serà oberta deixant veure al devant una part; à la dreta del espectador portalet que va à la cuyna, y à poca alsa-ria en lo mateix peny de paret, una finestreta ab reixat de gelosia. A l'esquerra l'escala de pujar à l'estada. Prop de la porta, lo vetllador y tamboret; à la mà de la cuyna, taula de menjar y cadiras, una d'ellas ab brasser; à l'altra banda, un armari ab portes, y prop en un recó sola y curo;

à qualseval cantó sabatas pen-
jadas; per terra, retalls. Comença
à forquejar.

Escena I

Quimet (treballant,) Cileta (sent mitja.)

Qui-

(content.)

«Al carrer del Hospital
à tres portes a mà dreta
si n'hi ha un estudiant
que'n festeja a la Cileta.»

Cile. -

(enfadada y baix.)

Quimet, animal, bergant.

Qui-

(rient.)

Y ara! Que tens? que t'apreta?

(Cantant baix, pero aixecant
la veu des de la paraula estu-
diant fins a acabar.)

« Si n'hi ha un estudiant
que'n festeja la Cileta. »

« Jo me'n auí,

jo me'n auí a la mar soleta,

jo me'n auí. »

Cile. — Quimet, quimet, vals callar?

Mira que cridaré'l pare,

Qui. — Valdament crides la mare,

jo tinc ganas de cantar.

(Torna a cantar fins que Cileta crida.)

Cile. — Pare, passa estar aquí

Olag. — (Desde dins.)

Que t'fa?

Cile. — Me canta una cosa,

Olag. — Sembla la cançó enfadosa....

Ja veuràs en estant llest.

(Moment se quietut, al últim

quimet aixeca los ulls cap

à la Cileta y torna a cantar.)

Cil. — Aïri, t'è, torna a cantar.

(Donantli una clatellada.)

Qu. — Mosqueta ~~l~~adva, mosqueta...

(Quimet fa com si l'escupès,

ella li dona una basetada y

ell crida:)

Mestre Olagner, la Cileta
me pega.

Escena II

Los mateixos, Olagner.

(Olagner surt deixant damunt

De la taula una bombeta once-
sa ab paupal de paper blanc
ple de figurar retalladas.)

Olag. —

Volen callar?

Miren que ja n'estich enyt
 De sentir vostres reganyes
 ¿Ha assò minyó de quinze anys?
 Ja assò noya de divuyt?

Cil. —

Es qui' ell encara ha contat
 quant vostè....

Qui. —

Ella.....

Olag. —

Callen.

Cil. —

T fins m'ha escupit lo jutheu.

Qui. —

Ella m'ha bofetajat.

Cil. —

Mentida.

Qui. —

Ho gosas negar?

Olag. —

(à qui met.)

Calla, se prou lo qui ets tronyà....

(à Cileta.)

Y tu, gran poca vergonya,
à un minyó gosas tocar?

Cil -

(Dumicant.)

Oy que no.

Olag. -

(enfadat.)

Ta ma paciència
no vullan provar fets dos;
si no à tu t' posaré un mos

(a Qui met.)

y tu faràs penitència.

(à Cileta. Pausa.)

(Olaguer mentres s'ha fet aquesta
escena ha tancat la porta, ha
ficat lo vetllador dins y, després
de posar hi la bombeta, hom tor-
nat tots à treballar. Cileta y Qui-
met ab lo cap baix; pero de tant

en tant mirantse de veull y

sentse gonyotas.)

La que cam tu val y fora
esser a' Deu cansagrada,
ha de ser noya assentada.

Escena III.

Los mateixos, Doctor (entrant.)

Doe. — Malt bona nit y bon' hora.

Ola. — Ola, Doctor.

Ola. }

Cil. }

qui. }

Santa nit.

Cil. —

(apart.)

Un àngel me'l ha enviat
Lo sermó era comensat;

grat sia a' Deu, ja es finit.

Ola. — Senyor Doctor, Dancho que corse?

Doc. — Tot hom, s' ocupa de Fransa.

Ola. — Que's diu?

Doc. — Que valen que's diga?

Va seguint la savagata....

cap de tallar caps y fora....

Terus, y que sanch se llansa!

Ola. — Ta dich jo que alli'n Banyeta
Deu tenir seyna tallada.

Sembla impossible l' que dirhen.

Com la terra los agnanta

als que a' son rey guillotinan,

que profanan las imatges,

que perseguixen l' esglesia

Apostolica Romana!

Als que fins dels seus pronostichs

treuen~~t~~ los sants y las santas,

que insultan a Déu, y adoran
una dona despullada!

¡ Com un llamp no 'ls torna cendra!

¡ Com la terra los aguanta?

¡ Com Déu al Infern no 'ls tira?

Qui -

(apart.)

Y a ne'ls que fan patir gana?

Doc. -

O laquer, que Déu no vulla
no's mou la fulla del arbre.

Quan un poble esclau gemega,

l'ira de Déu son bras arma;

si'l poble 's torna tira,

també ve un dia que 'u paga.

Lo poble francès ha fet

com un riu que surt de mare,

y un dia, tart o de jorn,

plorarà culpas passadas;

Senin comte qui os 'u diu,

lo qu'està passant a França
serà una sabia lliçó
pels pobles y pels qui 'ls manan,
tot lo món donarà un tom.

Ola. — Be prou que 'l ha donat ara,
que, si ja no som heretges,
ben poca cosa se'n manca.

(Donant una clatellada a Qui-
met que s'haurà adormit.)

No dormes, tu, gaudulàs,
que las nits be són prou llargas.

Qui. — (Apart. pegantse 'ls ulls.)

Ta deuhen esser las vuit,
y encara no han parat taula.

Doc. — (A Olagner.)

Home, vos no palseu may,
vaja, aquí teniu la papsa.

Ola. — Be, donchs ja ^{que} la te oberta....

(Enmurmant.)

Es bon tabach.

Doc. — Vos agrada?

Me'l va endressar fra Toseph.

Ola. — Si? Oy ara que me'n parla,
vostè que l'heu molt sovint,

Digali que, si li vaga
fara'l favor de passar,
que tindrem una sentada.

No se' si vostè'n sap res

(no'n crech, no li he dit encara):

la Cileta's vol fer monja.

Qui. — (Si lo mateix que jo frare.)

Doc. — Ay ay! De debo, Cileta?

Cil. — Si'l pare'n val, he'n tindrè ganas,
es la meua vocació.

Qui. — (Gata moixa, moixa ~~l~~lavora.)

Ole. — Si, si, danchs, y per entrar

en lo convent que li agrada,
valdria que alguí parlés...
Mire, jo li faig las sabatas,
y prou, si valgués podria
dirlo ho alguna vegada;
pero ¿sap? Allò... no goso,
mes m'estim valerme d'altra
persona, com fra Joseph
que te las monjas tractadas,
y, com es un sant varó,
se ben bé que si ls ne parla
no li gosarem negar.

Doc. —

Be, be, donchs demà a la tarda
que m'ur veurem, ja li diré.

(A Cileta.)

Y es de debò que n tens ganas,
Cileta?

Cil. —

To si, senyor.

Ole. — Es clar, no fem pas lo plaga.

Doe. — Woya, pensat'hi ben be.

Ole. — Ja es cosa determinada:

ava va aprenent de lletra,
y, tot desseguit que'n sapia,
se ficava en lo convent,
serva monja, y sontas pasenas.

(En l'entremig d'aquest di-
alech, Qui met s'ha tornat
a dormir, y lo doctor qu'
encara te la capsa a la mà,
li picava una palsada de ta-
bach al nas.)

Qui. — (estornudant.)

¡ Etxem!

Doe. — Dèn te fassa bo.

Qui. — ¡ Etxem! etxem!

Doe. — Dèn te valga.

Qui. — ¡Eixem!

Doc. — (Mirant als altres rient)

Qu'está encadarnat
lo Quimet!

Qui. — (ab ralisia y apart.)

Mala negada....!

(normalant.)

Val mes esser pres de moros
que aprenent d'aquesta casa.

Llevat tot l'any demati,

y aqui fins altr' hora, rasca,

y sovint «may, à la font»,

«tira ma galleda d'ayga»,

en sent las horas, menjar

per ferse vindre mes gana...

Despres mitat ~~xi~~ la Cileta

com d'lo sen pare enganya,

y a ne'l beneyt del cabas

[com li va cayent la baba;
 sofreix d'aquest animal
 unas bromas tan pesadas,
 y treballa com un negre,
 y fes totas las mecanicas,
 fes lo sech, lo sort y'l mut,
 feste una arruga a la panxa,
 y passa, gran lladre, aqui
 los quatre anys d'aprenentatge.

Doc. —

(Ab to amoron.)

Ja esta enfadat lo Guinet,
 Perque s'adorm, lo parrucana.

Escena IV.

Los mateixos, Albert, Macari (entrant.)

ALB.

(Ab un sanal a' la ma.)

Bona nit.

Mac. —

Ob.

Cil.

Doc.

Qui.

Que Déu los guardi.

Bona nit

Doc. —

Hola, Macari.

Y tu també, estrafalari?

Y com van pel món tan fort?

Mac. — Fats los vespres venim

Doc. —

Ji?

(migrient.)

Vostè's torna calavera.

Ole. —

(A cileta que fa mitja.)

Waya, encen la llumomera,
que ja tens lo mestre aquí.

(Cileta se'n va per la dreta.)

Escena V.

Macari, Albert, Doctor, Olgues, Guimet.

Doe. — Ah! tu ets lo sen mestre Albert?

(Albert fa que si.)

Ole. — Que fan drets? no valen sense?

Mae. — (seyent.)

Fe rahò, l'hanrem de creure.

(Lo Doctor agafa a Albert per

la ma, y lo fa sense al sen costat.)

Doe. — Ah! quin mestre mes cap vest!

Alb. — Lo?... Uy! que'm fa mal als dits.

Doe. — (Deixant lo anar.)

Tu prou amagarho vals....

Quin estudiant! ab lo pals
conech què ets dels aixerits.

Mae — (Ab to' sich.)

Albert.

Alb. — Que mana?

Mac. — L' samal

Alb. — (Esporteguit.)

Ah, si, ja vaig a apagarlo.

(Ho fa.)

Mac. — Com que no tens de comprarlo,
no miras l' oli quant val.

Doe. — Home, no s' enfadi així
per un xiquet d' oli, plaga.

Alb. — (et part.)

No li costa res, que'l paga
la llantia de St. Magí.

Escena VI.

Los Mateixos, Cileta (ab la llumanaera.)

(Albert y Cileta s'assentan devant
de la taula per' la llisso.)

Qui. — (Estaré alerta, y veuré
si sento res d'aquests dor.)

Mae. — (A Uagner y Doctor.)

Fa bon temps

Ola. — gens rigorós.

Alb. — (A Cileta.)

Vaja, darchs.

Cil. — (Uegint.)

A, b, c, d.

Doc. — Calen que ja arribarà
lo fret, no serà tot mel.

Mae. — Qui serà lo sant del Cel
que als vespres aquí vindrà?
No sé com en semblant lloch
cap de vortés dor hi viu.

Qui. — (Apart, per Cileta y Albert.)

Vaja, ja van de xiu xiu.

Ole. — Vostè no 'n sap? To tampoch.

Mae. — Un carrer extravagant
y apartat, prop de muralla:
esta casa, l'hort d'En Malla
y l'hort del convent devant.
Als vespres quan fa fredor,
no hi ha persona que visca,
y surtint, un hom s'arrisca
a topor un malfactor.

Ole. — Oy, mire, al hivern passat,
ara mateix farà un any,
al vespre vingué un company,
y 'm diu tot groch "m'han robat."
Res, va trobà un home not
que s'acosta y li diu "hola!",
y encarantli una pistola,
li crida "fregentio tot."

Es clar, ell se va espantar,
 se tragué divuyt pesetas,
 l' Agnus Dei, las civelletas,
 y no dona sense piular.

(Albert y Cileta han seguit
errabonant. Albert se gira y diu:)

- Alb. — Ay! tenim combe, Cileta,
 que si se'n adana algu'...
- Cil. — Fornemhi, donchs. O, p, q,
- Mae. — I encerra ab aquesta feta....
- Ole. — No se', me té l' cor robat
 com sa closea al caragal
 esta casa, y, si Déu val,
 finch de morir hont so' nat.
- Doc. — To si que d'assò me'n rich;
 finch un pis gran, espayòs,
 quiet, saleyat y orejòs,
 veli aqui pserque m'hi estich.

Alb. —

(A Cileta.)

Acabats aquests aforns,
ben felisos podem ser.

Mae. —

(apart.)

Sols dos vehins de l' carrer,
i tots dos homes estranys.

Doc. —

(A Olagner.)

Sembla que hi ha algú a la porta.

Ole. —

(Mirant.)

Que fas aquí, papomatás?

Escena VII.

Los mateixos, Estudiant 1er. (traient lo nas.)

Est.

Deu los guast. cvo fan sabatas
de cuyro de bestia morta?

(Fuig tancant.)

Escena VIII.

Guimet, Cileta, Olaguer, Albert, Macari. Doctor.

Mae. } (Rient.)
 Doc. } Ah! ah! ah!

Alb. — (Entre dents mirant à la porta.)

Tra de D'en!

Vaja, ja m'han compromès.

Ole. — Si torna d'acostarse mes,
 l'empayto ab lo tirapen.

Doc. — Be, deixenho correr tot,
 es una entremaliadura.

Ole. — O no ha sigut cap criatura.

Mae. — Ca! m'pillardàs grandassot.

Cil. — (A Albert.)

Pero ay pobre de mi
 si's descobreix!

Alb. — Pit y fora.

Ea! Saps qu'es? Que deu ser l'hora.
y hom mirat si jo era aqui.

Ola. — (Rumiant.)

Ho tenia a la memoria,
y m'ha fugit.

Alb. — (A Cileta.)

No t'espantes,
no 'u hom comprès.

Cil. — O, no cantes
tan aviat la victoria.

Qui. — (Apart. per los dos.)

Xarram, pero no entench res.

Ole. — Rumio, y no se atinarhi...
Ah! ja se. Lo novenari
quan lo comensan vostès?

Mae. — Segons diu mossen Palou,
dimars. Vingahi una estona...

O, serà cosa molt bona:
 Nem fet purgatori non
 y predicarà, segons
 se diu, fra Joseph Aymon,
 aquell que fa tremolar
 l'església ab los seus sermons.
 Vindrà algun vespre?

Ole. — Es clar, si.

Mae. — Oy, ara que hi he atinat,
 com jo estaré atrafagat,
 l'Albert no podrà veu!

Doe. — Que vingui sal, no hi fa re.

Mae. — No, que si me l'engorria
 una mala companyia....
 Lo jovent....

Ole. — Vostè fa bé.

Doe. — (apart.)

Quins homes mes cremadors!

Mae. — Al vespre sol? Ni pensarhi.

Alb. — (et la Cileta.)

Digas al oncle Macari
que 'm pose caminadors.

Ole. — O y després, que ni comensa...

Mae. — Ara ell ja es mig capellà.

Alb. (apart.)

Esperes, oncle, ja va.

Doc. — (Migrient.)

Capellà dir?

Mae. — (serio.)

Donchs que's pensa?

Doct. — (Ab desconfiansa.)

Be, ja 'u crech.

Qui. — (Apert. per Cileta y Alb.)

No entench ni un mot.

Alb. — (A Cileta alt.)

La rodona?

Cil. — — — — — Es la O.

Alb. — — — — — Be.

— — — — — I aquesta elon?

Cil. — — — — — Es la p.

Ole. — — — — — (A doctor y macari.)

Ensenya be aquest xicot.

Mae. — — — — — O, l' que sap es per demés
de retòrica, poesia,
lògica y filosofia.

Alb. — — — — — (A cileta.)

I de estimarte, molt mes.

Mae. — — — — — Mal m'està l' dir ho; pero
jo só qui li ha fet entrar,
qui ell no valia estudiar,
no hi tenia vocació.

Ole. — — — — — Pero l' cert es que vostè....

Mae. — — — — — Silencia, y no mirar cap breva,
al fi he surtit ab la meua.

Alb. —

(A cileta.)

J s'ho pensa.

Doc. —

(A Macari.)

Ta'n sapbe?

Ola. —

Be prou que's ven.

Mae. —

Home, es clar.

que'n se, si'n veig y si'n toco.

Doc. —

(Ab traydoria.)

Be, patser jo m'equivoco.

Mae. —

(apart.)

Encara'm fora cremar.

(Alt.)

No faltava mes que ab tant~~s~~
afany~~s~~ y tant~~s~~ pesetas....

(La paraula "Pesetas" ben
marcada y tancont los dents,
com los avors.)

Alb. —

(A cileta.)

De las pobras anismetas
y d' una pila de sants.

Mae. —

(Trat.)

Es que jo mamó, qas' ell no.

Doc. —

(Rient y tocant a Macari per
la esquena.)

Be, no he dit res, pergo amichs.

Mae. —

Maman los grams, y no'ls xicks.

Ole. —

Aixis mateix penso jo.

Alb. —

(A Cileta.)

Demà' u sabren, pobres vells,
que no la guanyen aquesta.
Cileta, qu' estigas llesta.

Cil. —

Mira, a' dalt tinch los farcells.

Mae. —

(A Olagner y Doctor.)

Perque gasto ma pobresa
y vaig per la sagristia?
Per veurel rector un dia

y passar bona vellesa.

Ole. — Si, si, jo penso l'mateix:
aixís que Deu servit sia,
tinorè felissa agonía
sabent qu' ella no pateix

Mae. — I ja diu be'l Doctor Call:
« la ciencia es una gran base;
noy, apren, que si no ets ase,
sempre omiràs a cavall. »

(Girantse a Doctor.)

Doc. — Es ben cert. (Que li hem de dir?)

Ole. — Oy, que assò no's pot negar.

Qui. — (Apart.)

Be trigan, ditxo's sopar.

Mae. — Quin' hora devem tenir?

Doc. — Lo rellotge 'm va endarrera.

(No trobantse'l.)

Oy lo tinch dalt.

Ole. — (Aixecantse.)

Ja 'u sabré.

Mae. — No's moleste.

(Albert y Cileta que segueixen
curatiant, quan venhen
venir a Olagner, san com si llegien.)

Cil. — Z, n, r.

Ola. — Deixenme la lumenera.

(La pren y puja l'escala.)

ESCENA IX.

Quimet, Cileta, Doctor, Macari, Albert.

Qui. — (Apart per Cileta y Albert.)

Vaja, ja san la brometa,
pero no puch sentir res.

Mae. — Deu ser fart. (Al Doctor.)

Doc. —

Ca, dejorn es

Alb. —

(Estirantse.)

Ay que t'estimo Cileta!

Per tu Javia....

Cil. —

(Nient.)

Que?

Alb. —

Zot.

Es tant cert....

Cil. —

No jures

Alb. —

Conta....

Cil. —

(Ab traydoria.)

Ay, fillat, que n'es de tanta
la que creu cap homenet!

Alb. —

Donchs no t deus fiar de mi.

Cil. —

(Suspirant y Ab traydoria.)

Ay! si es tan boig l'estimar!

Alb. —

Donchs ja te'n pats ben fiar,
no t'hauras de penedi't!

Cil. —

Mes; ay Deumen! quin traistor

trindrà l' pobre del meu pare!

Alb. — Y ab això pensas encare?

Ta sabs que tant o de jorn
s' ha de fer, qu' en cap manera
ell ni l' oncle s' hi avindrian
y de tu ni' apartarian.
No saps la seva fal-lera?

(animacio.)

Després, escrupols al foch,
y a fora la tirania....
Demà serà l' primer dia.

(Lo Doctor, veient que Mariani
ni se l' mira, aixeca l' cap
com ressentit y diu:?)

Doc. — (Ell no m' diu res? Jo tampoch.)

(Albert y Cileta eurañonau baix,
 fins que Albert diu:)

Alb. — Ell, bon llit dalt de la sala,

y, mira tu si n'hi ha un feix,
jo dormo com St. Aleix
en un jas sota l'escala.

Cil. — A veure si'ms compromet
à tots dos lo teu parlar.
Home, no tens de cridar.

Alb. — Si, si, parlem mes baixet.

(Acostantse.)

La que li he fet, si que con.
Saps que tenia amagada
la bossa? Ja l'hi he trobada.

(Cileta fa un moviment d'
alegria obrint molt los ulls.)

ESCENA X

Los mateixos, Olaguer.

—

Ola. —

(Baixant.)

Pan pas viugt mig enort de non.

Mac. —

Qui' es tart, nos en anirem.

Alb. —

Cileta, qui' estigas prompte.

Cil. —

Si, pero tingas bon compte....

Mac. —

Vaja, donchs, Albert, anem.

(Aquest dialech que ve, depressa
mentres Albert encen lo jornal
en la llumenera, que Olagner
ha tornat damunt la taula.)

Cil. —

Use, y à quin hora vindreu?

Alb. —

Aviat.

Cil. —

Que no trigueu massa.

Alb. —

Fat ira be.

Cil. —

Deu no fassa.

Alb. —

Sobre tot.....

Cil. —

(Deixant lo y prenent la llumenera.)

Si, si, A Deu.

(Se fica a la porta de la dreta.)

Escena XI

Guimet, Olagner, Doctor, Macari, Albert.

Mae. —

(A Albert.)

An.

Alb. {

Bona nit

Mac. }

Ola. {

Qui

Doc. }

Al. }

Santa nit.

(Des de dins.)

(Lo Doctor, al passar Albert, l'
agafa per la ma. Macari
s'espera mirantlo ab mala cara.)

Ola. —

D' aqui a demà.

Mae. —

Si Déu val.

Doc. —

Macari m'alegro molt....

Alb. —

(Desfentse del Doctor.)

Uy!

Doct. —

De veurel tan rehexit.

(Macari y Albert se'n van pel fons.)

ESCENA XII.

Guimet, Olaguer, Doctor.

—

Gui. —

(Apart.)

Vaja, ja n'hi ha dos fora,
aquest també marxará,
soparém, y cap al llit.

(Badalla.)

Jesus, y qu'estich causat!
¡Y quina gana!

Doe. —

~~Quin~~ home!

No m'hauria pensat mai
que fos uns semblants papers.
Haven vist quom se'n anat?
I perquè? Aneu-li al darrera.

Ola. —

Això es lo seu natural.
Perque vostè l'contradeya
en allò del Albert i sap?

Doe. —

Qui li ha dit res al contrari?
To no mes l'hi he preguntat.

Ola. —

Pero ja n'ha tingut prou.

Doe. —

(Ab menyspreu.)

Val que sia capellà,
y'n te l'xicat tantas gomas
com jo de brencarme l'cap.

Ola. —

Donchs jo (que val que li diga?)
crech que hi es molt afectat.

(A. Quimet que dormi.)

Que t' pensar que t' tinc a casa
per que dormes sempre.

Qui. — (Despertantse.) Ah!

Doc. — Que farà l' may, si l' sen oncle
Diu "jo mano asso, y en pauus?"
Poch poden pensar la llàstima
que molt de jovent me fa.
A las noyas "seràs monja";
als noys, "seràs capellà",
y, entre capellans y monjas,
si tot hom pensava igual,
ningu' faria cap feyna,
sino cantar y resar,
y, vivint de counts y resos,
nos moririam de fam.

I, com de xicks no'n vindria,
si l' grams fossen gent com cal,
dins pochos anys esdevindria

que 'l món fora despoblat.
Ola. — Be, pero 'l que voste diu
no pot ser, no serà may,
no tots pensan d'igual modo.

Doc. — Pero massa que n'hi ha,
ja sembla una bojeria

Ola. — Y be, dignem: quin estat
val que sia mes perfet?

Doc. — De mes perfet no n'hi ha cap;
pero l'home que treballa
tot lo dia, qu' es casat,
que te fills y que 'ls estima,
volem veure res mes gran?
Tenir la muller contenta
y alegres los seus infants,
mantenirlos, educarlos....
No es cap mèrit?

Ola. — Home, es clar.

que'n es, no hi ha pas cap d'upte,
 Doc. — No fora mes encertat.....
 No valdria mes l'Albert
 que'l sen oncle'l fes tirar
 per algun altre estament,
 y no ferlo estudiar
 per una carrera que
 no crech li vinga de grat?
 Y que a la fi arriba un dia
 que la brossa al ull li cau,
 y s' enamora d' alguna.....
 Donarem per suposat
 qu'es la Cileta.

Ola. — Bah, home,
 no diga aquest disbarats.

Qui — (A part.)
 Posas lo dit en la llaga,
 y juro que tu no'n saps.

Doc. — Per ventura es impossible?

Que no són tots dos de carn?

(Migrient.)

Preguen que m'agradaria,

fova un parell ben triat;

ella una galant minyona

y ell també un xicot ~~del~~ qual;

venriau quina quitxalla....

Ole. —

(Al Doctor agasantlo pel bras.)

Calte que ve. (No fos cas....)

Escena XIII.

Los mateixos, Cileta.

Qui. —

(Apart.)

Fe comte, que's ignocenta.

Sap mes ella que Bricant.

Cil. —

(Pujant l'escala.)

Anem à eullestir ho tat,
que ja no poden trigar.

Ay! qui t'è dignes pobre pare,
" quom à casa tornaràs,
ja no hi trobaràs ta filla! "
Mes qu'he de fer? L'idevant;
sino aviat m'apartarian
del men Albert estimat.

(Se fica dins.)

Escena XIII

Guimet, Olagner, Doctor.

Doc. — Olagner la vostra filla
es mes guapa com mes va;
ara mateix la mirava
mentres anava pujant,
y 'ns dich que 'm dol de debo'

que la valguen ser tan car.

Ola. — Si'n vull jo, també'n val ella.

que's pensa que só capàs
de fer la monja per força?

Doc. — No es això, jo no dich tant;

pero, parlantvos en plata
(ja'm sabeu lo natural),
crech que, si no es be per força,
no es pas gayre de bon grat,
y cregessen que'n sentiria
coneixentla de tants anys.

Ola. — Ho crech, pero....

Doc. — Si no m'erro,

diviut ne fa per Nadal
qu'estic en aquesta casa,
y llavors l'estava eriant
sa mare.

Ola. — Pobra Toana!

(Ab tristesa?)

Dèu la perdo'

Doe. —

Que's farà'?

Per la mort no hi ha remey.

Pero be, tornant al cas,

com l'he vista de tan xica

y sempre 'ns hem confrontat

vivint tots en una casa

y no havent mes estadants

en lo carrer, sens volerho,

un hom posa voluntat.

Ola. —

Això es cert, qualseval cosa

que necessite, ja'n sap.

Doe. —

Si que'n sè, y també vosaltres

de mi poden disposar.

I per lo tant jo valdria

per la Cileta l'estat

que mes pogués convenir-li

Ola. —

A n'assò es a lo que vaig,

d'quí ella sia felissa,
que essentho ella, jo ray!
Escolte, jo ja sò vell
y moro avuy per demà:
com queda la meua filla?
Ara vaig a suposar
que un padri se'n enamora,
y per fi's casan. Qui sap
si durarà'l pa de bodas?
si de fills carregaran?
si tindran sempre salut?
si s'acabaràn los granyes?
Y si'l marit se li mor?

Doe. — Home, també si'l cel cau,
nos atraparà a tots sota.
No deurian pensar pas
així quan varem casarvos.

Oha. — • Un hom no capissa tant

quam es jove. Pero escolte,
que tot just he comensat.

Com se'l qu' es lo matrimoni,
l' experiència'm fa parlar.

Doc. — Me sembla que ab la Toana
no 'us podian queixar pas.

Ola. — (Arist.)

Això no, y Dèu sap que sempre,
sempre l'estich amyorant.

Pero ab tot, hi ha unas cosas
que vostè' com a casat
ja las sap: per he que's veia
un hom may surt de treballs;
en la vida de convent
tot es calma y senta pau,
se passa vida tranquila
y's guanya lo Pel.

Doc. —

Bah, bah.

Pot esser tan bona vida
com Dieu, mes no som nats
tots per ferla; la Cileta
jo no crech que 'u sia pas.

Ola. — Home, pregunteli a n'ella.

Doe. — Ta se' lo que 'm respondrà;
pero enseyguili un sadi
y un convent, denli a triar,
y sentireu la resposta.

Ola. — ero 'n finch cap necessitat,
ella farà l' que jo diga,
que pel sen be tot ho faig.

Doe. — No! Ta sen com lo Macari?

Ola. — No, jo no m' enfado may.

Escena XV.

Los mateixos, Cileta.

Cil. —

(Moixent ab un parcel·la.)

Ta tot ho tinc amarrat:
 quatre enagnas, tres camisas,
 lo del parcel·la.... Oh! no t'frisas,
 Albert, com jo!

Escena XVI.

Los mateixos, Estudiant 1.er.

Est. —

(Ab ven de mas.)

Bona nit.

(Cileta baixa procurant amagar
lo parcel·la, que fica dissimulada
ment sota l' tamboret Mont s'
assenta; pero el entrar lo estu-
diant, resta esmoguda y s' aixeca
sent com si cerqués alguna cosa.)

a'hi de que no'u ~~esregan.~~)

Est. -

(sense moures de la porta.)

Deo gratias.

Ola. -

Siam donadas

a' Deu. Entre.

Est. -

Ave Maria.

(sens moures.)

Ola. -

Ta pot entrar. Que valia?

Entre, home. (Quontas vegadas...?)

Est. -

(A part ~~sempre~~ ^{entrant y al ven natural.})

Bonica massa, m'agrada.

Mira'l murri del Albert.

(Alt y tornat a fingir.)

De part de mossen Robert

qu'està al carrer de l'Alçada,

primera casa, ters pis;

que vaja a pendreli miida.

Ola. -

Si, demà.

Est. — Fat desseguida,
fassa l'favor, qu' es precis;
demà vespre marxa a fora,
y val d'irsen lo calsat.

Ola. — Be, donchs, quede descansat.

Est. — Malt bona nit y bon' hora.

Qui. }
Ola. } Bona nit
Doc. }

Ola. — Que Déu lo quart.

Est. — (Ab ven natural mirant a
Cileta.)

No te mal gust l'estornell....
Malagrançada per ell.

(De'n va.)

Escena XVII.

Quimet, Cileta, Olaguer, Doctor.

Ola. — *Quin gust de ferme anar tant.*

(a Cileta.)

Woya, que far?

Cil. —

He perdut

*la mitja, o' y la tenia
aqui.*

Ola. —

Alguna bogeria

del gat.

Cil. —

(tot cercant.)

Y ahont l'haura dut?

(Se'n va per la dreta.)

Escena XVIII.

Quimet, Olaguer, Doctor.

Ola. —

(Allevantse'l debantat.)

Deixenthi anar tot seguit.

Perdone, senyor, Doctor.

Doc. — Anen en nom del Senyor
que jo aviat me'n vaig al llit.

Ola. — (Pujant l'escala.)
Woya, que ja'n has trobat?

Cil. — (Lixint.)

A'n aquí, estira qu'estira,
Desota de la cadira
jugant....

Ola. — (Ficantse dins.)
Dimoni de gat.

ESCENA XIX.

Quimet, Cileta, Doctor.

Cil. — (Apart.)

Ay! Fatseguit que l'he vist
no he sabut lo que'm passava,

com las alas d'un colom
lo cor m' esbatega encara.

Doc. —

(A Quimet que no fa res.)

Quimet, Quimet, no dormim;
obra be 'ls ulls y treballa,
que, si per cas t'adorms,
tornarè a treure la capsa.
Perçò no arrufes lo nas.

Qui —

(A Cileta que rin.)

Que riu? que riu, mosea ~~l'alva~~?

Cil —

I que vols, tu, animalot?

Vull riure, m dona la gana.

Doc. —

Bo, bo, bo. Ta 'nt enfaden?

Qui —

Que's cuyde d'ella.

Cil. —

Treballa.

Qui —

Donchs te, ara no faig res.

Escena XX.

Los mateixos, Olaguer.

Ola. — (Baixant.)

Ta hi tornem? altra vegada?

Me comensava a mudar,

y... Ara mateix serà fàstich.

Senyor Doctor, sembla un càstich

que jo may me'n pugua anar.

(Pansa.) (A qui met.)

Vestit, y en un salt aquí.

Fe la mida... Fesho be.

Ta t recordas del carrer

y de la casa?

Qui —

Prou, sí.

Ola. —

Aixís no mouresa sorall.

Ves, portaten lo fanal.

Qui. — Ca! Si fa lluna, no cal.

(se'n va.)

Ola. — Vejam si t' trencas lo coll.

Escena XXI.

Cileta, Olaguer, Doctor.

Ola. — Un dia 'm ferirè y tot
de tant que m' incomoden.

Doc. — (A cileta.)

«No se' perque's barallen.
Palla, deixal dir.

Ola. — «No pot.

Cil. — Ab aquell posat d' anyell
campa; a mi no'm pot pas ventre.

Doc. — Be, pero a qui havem de creure?

Ola. — Tant res de boets tu com ell.

(Cileta se'n va ab la mitja fent
com si plorés.)

Ven? ja plora desseguida:

(Apart al Doctor.) (Impressió.)

A senre aquí tot seguit....

A senre aquí... Que t'he dit!

(Apart al Doctor.)

Mare de Déu! qu' es sentida!

Doc. —

(A cileta que torna a senre.)

Fa comensar a ser gran;
no se perquè fas assò.

Cil. —

(Apart mirant la porta.)

Pom no hi ha hagut ocasió,
lo qu' es avuy no vindran.

Doc. —

Ah. Fa comensa a ser fust,
haurém d'anar cap al llit.

Molt bona nit.

Oib? }
Ola? }

Santa nit.

I prooure desoansar,

ESCENA XXII.
Cileta, Olaguer.

Ola. — Mira, noya que ja es hora
que rias dona del tot.

Cil. — Malehit sia 'l xicot,
per amor d' ell. ....

Ola. — Bona fora
quom seràs en lo convent,
que t' traguessen per ruina.

Cil. — Pero si sempre m' amohina.

Ola. — Digasli de tot amen,
que no veus que això no fa
per una noya com tu?
Si acàs te sentia algú,

"vaya ma monja" Diria."

Cil. — Però si ell sempre m' provoca,
jo aguantó, y, quan no puch més,
responch.

Ole. — Quan te diga res,
res y omplat d'ayga la boca.

Cil. — (Fent l'ignocent.)

Y perquè?

Ola. — Quan ell veurà
que no li tornas resposta...
Creume, fesho, res te costa,
veuràs com se'n causará.

Cil. — (Fingint.)

Fe rahó... Dy, m'hi hagues dit
avans, res d'assò hi hauria.

(Apart.)

Per ab l'Albert jo valdria

Ola. — (Ab sencillesa.)

5
Cil. — Fins ara no m' ha uendit.
Lo no atinorhi jo avans,
jo ~~na~~ tinch la culpa d'assò.

(Apart.)

Aprofitem la lliçò
amen, cam los escalans.

Ola. — Fesho aixis que aniràs be,
y'l passat sia passat.

Cil. — Li dich que serà acabat

(apart.)

quom ab l' Albert fugirè.

Ola. — Perque, digas, qui deritja
mes lo seu be? ... Sens que t' dich?

Cil. — Perdane, pare, qu' estich
contant los punts de la mitja.

Ola. — A ningú t' escales may
que ab intenció maliciosa,
de la vida religiosa

te diga mal.

Cil. —

Això veig!

que digan, es per demés
(no tinc la voluntat flonja),
si a Déu plau, ne d'esser monja

(Apart.)

Del convent que n'hi ha mes.

Ola. —

(D'erna.)

Los consells que'l pare't dona
són l'experiencia d'un vell.

Cil. —

(Apart.)

I ara que faig del farcell?
Lo treuré... I si se'n adona?

(Ha a treure'l, pero torna a
ser mitja veient arribar a Quimet.)

Escena XXIII.

Los mateixos, Quimet.

Ole. — Si que has tornat ben aviat.
Dus la mida?

Qui. — Res d'això

Ola. — Com! Ja volia dir jo.

Qui. — Tot lo carrer s'è rodat
y tal capellà no's troba
ni'n sap dar rahó ningú.
Qui' es estrany!

Ola. — Que fesses tu
res be, fóra cosa nova.

Qui. — No'm danga la culpa a mi;
si val, me n'hi tornaré

Ola. — Treballa, jo hi aniré
Demà de bon demà.

Acaba tu aquest parell,
tragem feyna del devant,
cuyta, qu'estic acabant
ja d'adobar tot lo vell,

y saparem tot seguit.

(A Cileta.)

Mentres tant comensaràs....

Escena XXIV.

Los mateixos, Albert, Estudiants 1^u i 2°.

(Albert y ls dos estudiants entran
poch a poch: lo primer ab las mans
tapa 'ls ulls y la boca de Guimet
 y al temps que'l segon despara una
pistola a Olagner y li tira un pet
d'ayga vermella per damunt,
ell apaga lo llum. Albert aga
fa a Cileta que port los serbots.)

Ola. } (Cayent.)
Qui. }
Cil. } — jAy!

Alb. — (Al estudiant 2º perquè tira l'ayga.)

Grandissim boig, que fas?

Est. 2º — Aixís serà mes bonich

Alb. — (Per Cileta.)

Ay! te basea.

Est 1º — Prenla y calla.

Cuyta, fugim tot seguit.

Est. 2º — Si per cas ho ha sentit

la guardia de la muralla....

(Albert se'n porta a Cileta; lo
Estudiant 1º ab una elatellada
y una puntada de peu tira a
Qui met per terra; lo Estudiant 2º
tren la clau del pany; surten tots
y tancom per la part de fora.)

Escena XXV.
Quimet, Olagner.

(Quimet se remena y porla a porla
ab por se va aixecant.)

Qui -

Morre de Déu! qu'es assò?
Y no sé lo que ha passat....
Tot quiet, tot fosch y tancat...
Encendre llum.... Pero no.
Assò sembla bruixeria....
Mestre Olagner que s'ha fet?
Y la Cileta? Quimet,
estàs fresch! Si espero'l dia,
la por aquí'm matarà....
Pero si algú d' dins s'espera?
Encendre la llumenera,
y veurem lo que serà.

(Cominont a Por real pentes
se fica a la esquerra.)

(Des de dins.)

Ara ahont seran los trastets
D'encendre llum? qui es qui l'presa?
Ja trobo l'foguer y l'presa;
ara.... Ja finch los llugnets.

(Sorall de picar foc. Surk

ab la llumenera encesa.)

Art del dimoni serà.

(Mirant^{ab} la llum.)

No veig ningú, ... kat hom sorau
Hont seran? ¡quina mal'hora
ha sigut aquesta! ¡¡ Ah!!

(Veient a Olagner.)

Pero si es mestre Olagner.

(Acostantshi.)

Quim salt m' ha donat lo cor!

(Cridant.)

Mestre Olagner. Ay! es mort!

(Focantlo.)

Y ara com ho tindré de fer?
 Quan estés lo trobaran,
 escrivran que jo per malicia
 l'he mort, vindrà la justícia,
 m'agafaran y'm penjaran.
 Quin patir aquest, Senyor!
 Fugiré.... No, si fugia,
 mes tot hom s'ho pensaria....
 Que faig?... Cridaré'l Doctor.

(Se fica per la dreta, y com
si fos per la finestra del pon, crida.)

Senyor Doctor!.... No'm respon.

(Pausa.)

Senyor Doctor! Si es servit
 baixi!.... Pa! no m'ha sentit,
 encara es al primer son.

(Forma a cridar.)

Senyor Doctor! (Ah ja'm sent.)

Naixe pel amor de Déu.

(Lixint.)

Oh gloriós sant patró meu,
Arroyeu-me d'aquest jurament!

ESCENA XXVI.

Los mateixos, Doctor.

Doc. —

(Des de dins.)

Obera.

Qui —

Ta es oberat.

Doc. —

Que no. (empenyent.)

Passer lo baldó es pasat.

Qui —

Oy no.

Doc. —

No nias pasat.

Qui. —

No está pasat lo baldó.

Doc. —

Obrin, o sino a Déu nian.

Qui. — No, esperes, ventrè si puch;
no's moga.

Doe. — Donchs obra ruch.

(Fa corre un ferro.)

Qua' es lo que trobo? Una clam.

Qui. — Mire si es un xiquet torta
de dalt de l'anella.

Doe. —

Si.

Qui. — Donchs veja si pat obrir,
i'en esser la de la porta.

Doe. —

(Obrint y entrant.)

Be, tot assò que ha sigut?

Com es que t'han tanecat?

Qui. — Jo no'n se pas lo que ha estat.
Mire allà'l mestre agegut!

Doe. —

(Anant hi y examinantlo.)

Com!

Qui. — Miresel, es ben mort.
(Ab dolor.)

Doe. — Ximple! ma basca no mes;
vejas lo vinagre, ahant es,
pòrtal correns.

Qui — Quina sort!

(Correnthi.)

Doe. — Veig sonch, t'è alguna ferida.
Vejam si torna l' sentit.

(Porta la cadira de braços,
ej. entre ell y Quimet que
porta una xiera ab vinagre,
hi assentan á Olagner.)

Olagner.

(Després d'haverli posat la
xiera al nas.)

Qui. — Cai, ja li he dit,
es mort.

Doe. — Calla desseguida.

Olagner. Ah! ja s' retorna.

Qui. — Mestre Olagner, li ha passat?

Doc. — Palla, tabal destrempat.

Dich que calle, y sempre torna....
Que tal Olagner?

Ola. — (Obrint los ulls y ab uen debil.)

Que mana?

Qui. — (Al Doctor.)

Si val li preguntare,
que a n'a mi'm coneix mes be.

Doc. — O calla o vesten, pavana.

Ola. — Ay! (Sospitant.)

Doc. — Pist. (a Quimet.)

Ole. — Sembla que la terra
roda.

Doc. — Pero us ha passat.

Ola. — No, que tinch lo llamp fixat
a n'aqui a la part esquerra.

Doc. — Pero si no teniu res.

Ola. — Ay! t'arguem ho desseguida.

Doc. — (Desordantlo y palpantlo.)

Si no tenim cap ferida.

Y es sanchi. (Apart.)

Ola. — La Cileta hont es?

Cileta, noya.

Qui. — Si erida (apart.)

se la n'ha dut lo dimoni....

(Acudintli.)

Oh! prou aquest sant geroni

l'ha fet ella, la malehida.

Ole. — Cileta! Que no respon?

Qui. — No eride, que aqui no hi es.

Ole. — Mira si la trobas, ves.

Qui. — Si, pero dignem ¿ ahont?

Ola. — Cileta! (eridant.)

Qui. — Ja pot eridar.

Doc. — Saps hont es? Digas, acaba.

Qui. — Prométeus que, si m'erraba
perçò no m'ha de ranyar.

Ola. — No, no.

Qui. — Si val que li diga,
finch de comensar de llimp.
He vist cosas com lo puny
dintre d'aquesta botiga.

¿Que's pensa qu'estudiavan
la seva filla y l'Albert?

Ola. — ¿D'onchs?

Qui. — No, jo'n sé del cert;
sap que feyan? Festejavan

Ola. — (Sorpres.)

Que dius? No pot ser, no'u crech,
no es capàs la meua filla.

Qui. — Si, si, la seva pubilla.
Doe. — No'u neguen aixís tan sech,
que no fóra gens estrany.

Qui. — Veja si m'he equivocat,

que si vostè val, aviat
vaig a desfer tot l'engany.
Feya temps que 'ls vigilava,
y, escaltant tant com podia,
paraulas solas cullia,
y despres los caps lligava.
Esta nit mingò y mingona
fan la sagristia hostal;
Demà, quan s'obre 'l portal,
fugiran de Barcelona.

Ole. — (Desesperat.) (repetent)

Deu meu! Y be, com ho saps?

Qui. — Lo poch o molt qu'he sentit
y lo que ha passat a nit
d'ara assò lligant los caps.

Ola. — Que deyan?

Qui. — Mare de Deu!

Quina memoria mes grossa...

Deyam d'ocariò, de bossa,

Jugir, casarse . . . . .

Doc. — Veyen. (ca olagrer.)

Ola. — Oh! me n'hi vaig desseguida.

La meua filla!

Qui — Si, si,

y, aixis que la tinga aquí,
estrenyentli he la brida.

Doc. — No, jo sò d'altre parer.

Quedeuos, aquest hi va,
y aixis ningú notarà . . . . .

Qui — Donchs me'n hi vaig, deixem fer.

Doc. — (Dimonis son las xicatas.)

Qui. — Hi vaig, eh?

Ole. — Si, corre, ves.

Qui. — (Correnthi.)

Fant de bo que la trobès,
me las pagaria totas.

Escena XXVII.

Olaguer, Doctor.

Ola. — Ay Deu meu! Verge Santissima!

Doc. — Pero be, que ha estat això?

Ola. — Ay Deu meu! La meua filla!
No hi ^{ha} remey, jo so mort.

Doc. — Home, no es cas de morir-se,
peron que s'arreglarà tot.

Ola. — Ay! ay! aquesta ferida!
Ay! jo vaig perdent lo mon
de vista

Doc. — No teniu res.

Ola. — I aquesta sanck?

Doc. — Home, no.

(apart.)

Es sanck y no veig d'hant sort...
Es ben estrany... molt y molt.

Ola. — Pero be, 'l morir encara....

Filla meua del meu cor!
 No pot ser que haja fugit,
 pot ser es a dalt que dorm.
 Vaig a veure si la trobo.

Doc. — (Arransant las espalles.)

Quin home mes torrejós.

Ola. — Cileta, filla, Cileta! (pujant l'escala)

(Se'n va dins.)

Escena XXVIII.

Doctor.

Doc. — I'm deixa tot sal y fosch.

Pobre home, del que li passa
 ni hi ha per tornar-se boig,
 al cap y a la fi ell es pare,....
 Y es un bon home del tot.

Haver li fugit la filla,....
Ay! aquesta educació
ells se creuen que fa sants,
y fa hipòcritas, tant sols.
Mentres lo vell aqui plora,
com deuen riure tots dos.

Pero he, assò qui 'n enten?

To filla no'n entench pas prou.

Haverli robat la filla,

à n'ell trobarlo com mort

y tanca't de port de fora....

Per Déu no s'explica assò.

Escena XXIX.

Doctor, Olagner.

Doc—

(A Olagner que baixa.)

Que tal ja l'havien trobada?

Ola. —

(Deixant lo llum.)

Ay! no l'he trobada, no!
 Qui sap tant llamp de Déu es....
 Senyor pare meu, perdó;
 que m'espertaria l'esp
 y mel llevaria y tot. (Plora.)

Doe. —

Home, no 'us desesperen,
 que'l que s'ha fet no es cap mort.
 No son pas una criatura,
 home per fer aquests plors.

Ola. —

Ta'n diu, que no'm desespere!
 que no plore! Que sap poch
 qu' es tenir fills y estimarlos....
 (Plorant.)

I venres aixis com jo....
 Una filla que tenia
 que m'era gloria y consal

tan bona avans y obedienda,
enganyada d'un traydor.

Doc. — Vos no'n teniu pas la culpa,
no serà res tot això.

Ola. — (Abstret.)

Ab aquell posat de sent
lo grandissim murriat,
y las paraulas que te,
com qu'ella es un pom de flor,
va agradarli y l'ha enganyada.
Ni may que hagués fet tant goigs!

Doc. — Aviat la tindreu aquí.

Ola. — Pero 'l Guimet triga molt,
ja no'ls d'en haver trobats.

Doc. — Si se'n anat fa molt poch.

Valen que passa miracles?

Pero be, que ha estat això,
que jo encara no'u he entès?

Dignèn.

Ola. —

Wi'n se jo tampoch.

Acabava d' enllestir

per sopar, quan tot de cop,

sens saber com ni d' honc ve,

he sentit un soroll fort.

*

(Al costat.)

y aquí una grossa punxada,

dech haver perdut lo món

de vista, perquè després....

(Aquesta relació la fa ab lo cap

baix y mirant d' una a l' altra

part, y al adonarse del farell

qui es desota l' tamboret, diu:)

Pero calle, qui es atò'?

qui'n hi ha posat? Es estrany,

(Frayentlo:)

un farell en aquest lloch.

Doc. — To de vos, lo desfaria
per veure que.

Ola. — Fe vobó.

(Esmogut y desfentlo.)

Vejam: las faldillas bonas,
parells de mitjas.... Gipons,
y fins lo ret de las festas!

(desesperat.)

ESCENA XXX.

Los mateixos, Guimet, Cileta, Macari, Albert.

(Guimet entra devant ab un
fanal, despres Macari portant
agafats a Cileta per la ma
y a Albert per l'orella.)

Qui — Aquí 'ls hi tragim tots.

Ven, home, si 'l he trovat?

Aquest s' estava en lo llit (Albert.)

acotrat y lo y vestit;

ella s' havia amagat

Doc. —

(Frajentlo a un cantó.)

Calla.

Ola. —

(Volquent pegar a Cileta.)

Gran desvergonyida!

(Cileta 's posa darrera de Mae-

ri y la forsa per fugir.)

Mae. —

No fugirás. Aquí 'l he.

Doc. —

(Posantse al mig y apart a Qui-met.)

Que 's obert?

Qui. —

La tancaire (Ho!a.)

Ola. —

Vinam aquí desseguida; (a Cileta.)

que t' pinch de llevar la pell.

Doc. —

(Posantse al mig.)

Vaja, no pobre xicota.

(Macari estira l'orella) 'Al-
bert y 'l bofeteja.)

Alb. —

Ay! ay!

Mac. —

Poca verganyata.

(A Oagner.)

Tinga, escalfel també a n'ell.

Doc. —

No, home, no, ja n'hi ha prou.

Ola. —

(A Cileta.)

Vina que t'hiuch de matar.

Doc. —

I no, deixenlos estar.

Alb. —

(Apart, en un canto.)

Uy l'orella! com me cou!

Doc. —

Escalta, Albert, vina aquí.

Mac. —

Desseguida.

Alb. —

No senyor. (ab por.)

Doc. —

Vina, home, no tingas por
vina, home, sia de mi.

(Va a cercarlo.)

Qui — (Ay may, y quin part de llenya!)
 Mae. — Ta veuràs, estrafalari.

Doc. — Per l'amor de Déu, Macari.

Oih. — Mare de Déu de la penya! (apart.)

Ola — No se' quin Déu me deté....

(Per Albert.)

Doctor. — Vaja, conta'l que ha passat.

Ola. — (Prenent la saluilla.)

Digas, ó mors degollat
 aquí.

Alb. — No! ja'n contaré! (ab por.)

Ola. — Cruyta, ó la vida t'perilla.

Alb. — (confós.)

Ab tant de temps de venir
 á ensenyarla de llegir,
 m'he enamorat de sa filla.

Ola. — (cribant.)

Perque t'has enamorat?

Qui — Ara digenti perquè. (apart.)

Ola — Cuyta, sino ....

Alb. — Ta'n dire. (espantat.)

Perque... perquè m'agrada.

Ola. — Homps del cel!

Mae. — Gosas encare?

Ola. — (A cileta.)

En passa aqui mes endins,
y si avuy no t'faig boeins,
ja'm pots dir que no t'so pare.

(Cileta ho fa.)

Mae. — Y quin desverganyiment!
A tu mateix no t'fas fastich?
Havent de ser ecleiàstich,
enamorate? Al moment
demana perdó al senyor.

(A Olagner.)

Ola. — No, jo'l que vull es que'm diga

Lo qu' en aquesta botiga
 nam fet avuy.

Doc. —

Fora por.

(Apart a Albert.)

Alb. —

I nosaltres dos, pensant
 que si may ho descobriam,
 de cap modo s' hi vindriam
 vostès

(Moviment de Macari y Azor)

Doc. —

Pist.. Vaja, endavant.

(A Albert.)

Alb. —

Varem resoldre fugir;
 y avuy he dit a un company
 que vingues ab un engany
 a treure a vostè d'aquí.

Qui. —

Era aquell del capellà
 de las sabatas.

Doc. —

Fu, calla.

Mac. —

Poca vergonya. (A Albert.)

Ola -

Panalla!

Doc. -

(A Macari y Olagner)

Callen. Y que mes hi ha?

Alb.

(A Albert.)

Alb. -

(Y qui esto que si dir ho gosa?

(Apart.)

Cil. -

Ara jo com quedare? (apart.)

Qui -

Escaltemlo, que ara ve (apart.)

la part qui es mes llastimosa.

Doc. -

Que?

(A Albert.)

Alb. -

No goso.

Mae. -

Desseguida!

Ola. -

(Brandant la palilla.)

Digas, sino t matare!

Alb. -

(Esportat.)

Ay! no, senyor! Ja'n dire!

Per mor de Deu, la vida!

Y no podent allunyarho

a' vostè, com no ha surtit,
 un dels companys ha acudit
 ab un modo d'espantar-lo
 y frenre la noya.

Ola. — Es Dir,
 qu' en assò no hi convenia
 ella?

Cil. — Pare, no'n sabia,
 cregan!

Ola. — Palla. (irat.)

Cil. — (oport.) Assò es morir.

Alb. — Hem vingut, ha disparat
 lo company una pistola...

Ola. — (Ab gran ira.)

Pre... llamps!!

Alb. — (ab por.) Ab pólvora sola.

Ola. — Ah! (calmat.)

Alb. — Despres hem apagat

lo llum, y tanca la porta...

Ola. — Que mes?

Alb. — Pres mes, hem fugit.

Ola. — (A Cileta.)

Mes que no l' que ha succehit,
valdria que fosses morta.

(A Albert.)

Fu que dius que carregada
no era la pistola, qu' es
aquesta sanch?

Alb. — No es sanch.

Ola. — Qu' es?

Sino è trenco l' esprimada!

Alb. — Un dels companys l' hi ha tirat,
que jo Deu me'n quart de ferro.

Ola. — Be, digas qu' es, vull saberho.

Alb. — Ayga ab color Deixatah.

Doc. — Pssi! Qui'n havia de di.
(A part rient.)

Mac-

(A Olagner.)

Es tart y me'n he d'amar....
Aquest ja no's pot queixar,
y encara, deixel per mi.

Bona nit

(Anantem.)

Doc. —

Miren, se'n va.

Qui —

Los havem cassat al val.

Ola. —

Senyor Macari.

Mac. —

Que val?

Ola. —

Y assó com s'arreglarà?

Mac. —

(Apart.)

Ay, ay, ja valen casar'mel;
pero no'm fan gens de por.

Ola. —

San nevat me te l'honor,
ab assó te de tornar'mel.

Mac. —

(Apart.)

Ta'm pensava l'que valian.

(Alt.)

— — Es clar que no diré re,
que ni's sabia, també
à n'ell no l'ordenaríam.

Ola. — No'm fassa aixis' l' desentés,
que ja li entench la tramoya.
L' Albert se casa ab la noya,
y que no se'n parle mes.

Mae. — Donchs ja que aixis vote'm para,
lo noy no s'hi casará,
y errahone. Sap que farà
per sa filla? Bescantarla.

(Ab menyspren.)

Vaja à n'a mi que m'explica!

(Apart.)

Vaja ja no sap que di.

Eil. — Pom quedo, pobre de mi!

Ola. — (Abatut.)

Es una passanyia bonica.

(apart.) Dèn men, Dèn men, que fare?

(Venintli una idea, come a
tancar la porta, y s'fica la
clau a la butraca.)

Ara no surten de casa
que no prometen que s'casa;
si ell no val, jo l'mataré.

(Macari queda espantat
mirant a Olaguer.)

Doc— Lo que avuy nit ha passat
se ven, si mica s'rumia,
qu', essent en la sagristia,
s'ha fet en un lloch sagrat,
y si assò arriba al esment
de la Santa Inquisició....

Ola.— Ah! la meua filla! No!

Mac.— (Ralió.)

Ah! estich perdut!

Doc. — Al moment
ella y ell presos serian.

Ola. — Destornat lo nostre nom!
patint ma filleta!

Doc. — Pam!

(A Macari.)

Fins a voste l' tancarian.

Mac. — A mi?... Perque?... Qu'he fet jo?

Doc. — To no dich que haja fet re;
mes si's' pensan que voste
ha sigut l' encubridó?

Mac. — (Apart.)

Ara si que m'hi obligan.

Ola. — I be, com te d' arreglar-se?

Doc. — Fent que aviat pugan casar-se.

Mac. — Que's casen, perque no s'igan.

(Apart.)

Que haja de dirlos que si,

Donantme tant perjudici!

Ola. — Si ell val fer del meu ofici,
lo gremi 'l farà fadori
sent lo meu genore. Si ell val,
que 'u diga, y es cosa feta.

Qui — (A Albert.)

Au, casat ab la Cileta
y estira, com jo, 'l nyinyol.

Alb. — (Acostantse.)

Que val voste' que no passa
per lograr tanta ventura?

Ola. — (A Cileta.)

Vina tu també, criatura.

(Apart.)

Crech que ja la ràbia 'm passa.

Qui — (Apart.)

Sembla estrany com ha acabat,
ò y comensat tot de bulla.

Ola. — Fatseguit fill a l'agulla,
que 'ns poguen casar aviat.

Mac. — (Apart.)

A Déu, vida de rector,
tot se'n ha anat al dimoni!

Ola. — Vostè serà testimoni
de bodas, senyor Doctor.

Doc. — Si, si; mes, una advertència:
si, a ser pares arriben,
als vostres fills no obliguen
al pendre estat

Ola. — L'experiència
ja'ls n'ensenyarà'ls perills.

Cil. — I be, vostè ja 'ns perdona?

Ola. — No'ns he de perdonar, dona?
Qui no perdona als seus fills!

(Apart.)

Sembla que no tingui cap pena

y torno a ser felix ja

Mac. —

(Apart.)

Ell de casa marxarà
ab la roba de l'esquena.

Qui. —

(Apart.)

Mira, encare hi han guanyat.

Mac. —

(A Albert ab regretat.)

Vaja, qu' est tart, tot seguit

Alb. —

(Mirantse tendrament ab

cileta.)

Molt bona nit.

Cil. }

Ola. }

Doc. }

Ola. —

Santa nit.

I, sobre tot, feu bandat.

Fi.

